

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Scala coeli

Johannes <Gobi, Iunior>

[Straßburg], 1483

De baliuus

[urn:nbn:de:bsz:31-106862](#)

BAlius sine rectori mktas bonas oditiones debet habere. Primo debet esse antiquum. Unde refert Helmanus quod Adrianus tantam graciā obtinuit a senatu ut rogaretur quod filiū quē habebat cesare appellaret. Eui respondit Sufficit quod ego iustus regnauerum nam principatus debet meritis non sanguini. Unde ille pentis amore evanescat quod pueros honore importabili suffocat. Vnde prius enuntiendi sunt et exercitādi prius viuens i virtutibus antequam regnent ut probentur virtutibꝫ an cedēt quos debet dignitatibꝫ an ire. Item debet esse cois. Refert Valerius quod ostentio facta est in senatu quis de duobus per magno negocio mittetur. Sup quo osultus est Cyprio africanus qui ad condītiones amboꝫ attēdens utriusque refutauit. Nam prius erat diues sed auarus scđs paup sed ditari nimis auditus. Vnde dixit. Diues non placet quod nihil sibi sufficit. Paup quod nihil habet. Ideo quod regnum est communis non placet qui proprias utilitas quidam. Tercio debet esse iustus. Legit in cronicis quod cum quidam phus videt quendam latronem duici ad suspēdendum per Halius. Redit. Maio latro ducit minorum ad suspēdendum quod utique est iniustus quod minor latro per maiorem iudicetur et odemnetur. Item refert Herimodus quod Cambyses rex persarum cum reprehendisset quendam iudicem

proculis iniustam sententiam fecit eum excoriari de cuius ossibus fecit fieri lafa sedis iudicarie. Cum quod sedes predicta coopta esset pelle eius voluit ut omnes iudicantes et filii eorum succedentes eis sederent super eam ut agnoscatur quod malum est iniusticia dimittitur. Sedes est crux Christi pellis huius sancta. Quarato debet esse munex refutator. Unde legitur quod quidam Halius fecit nupcias filio suo. Qui autem habebat apud eum negotia miserunt ei donaria. et unus misit sibi bouem pulchrum cuius uxori misit aduersarii vacca pingue et unum igitur eam amborum agetur in iudicio. et ille qui miserat bouem videns quod per eo nullus faciat verbum ait. Domine deus bos meus quoniam loqueretur. Respondit aduersarius. bos tuus non potest loqui quia vacca mea eius gula stringit.

Item refert Valerius quod Marcus cucus fuit rogatus a quodam ut catinum auro plenum benigne suscipiet. Qui subridens respondit se paupem malle locupletibus imperare quam fieri locupletem. Item ad idem Legitur quod cum Tyberius imperator fuit rogatus fuisse ut tributa regionum augereret respondit. Romani pastores debent oues defendere non deglutire. Nam crudelissimum est sub pretextu celicidis regie exigere quod suum non est. Item refert Augustinus de ciuitate dei. Quod cum Alexander magnus

Balinus

mare nauigare fcepit piratam in
pno nauigo. Qui cu iterogaret?
quis ess respondit. Ego existens
hic in parvo nauigo vocor lacro.
Tu vero qui cum magnis nauib
totum mndum euacuas vocaris i
perator. **H**ec debz eē humil
Vnde refert Helimadus q fuit q
dam pastor in regno judeorū qui
pter pluia; descendens in hya
tum terre inuenit qndaz hominez
mortuū sup equū. i cuiū manū erat
anulus. virtute cuiū ad digitatem
ascēdit regiā. qui id p superbia
ab Appolime qrens sibi imortali
tate. r̄ndit. Maiorem securitez
habz tugurium turris tuti⁹ z for
ties custodiūtur thauri expositi
q aula. Pastor est platus vel ho
fouea terre est memoria passionis
mortis vel seruiciū ecclie. hō mor
tu⁹ sup equū est peccator. appol
io est xp̄s in cruce. anulus est de
mon vel cōuersatio qua homo ad
dignitatem ascendit in quib⁹ ma
nere cupit sed eis priuatur ppter
eius incerdulitatem. **A**d idem
refert Harlaam q quidam rex
fecit fieri quattuo; capsas quarū
duas cooptas auro scz vndiqz fe
cit repleri fetidissimis cadaveri
bus mortuoz; alias autem duas
pice z bitumine linitas fecit im
pleri messtimabilib⁹ margaritis.
z. Euncz multa fuissent requisi
nit rex que illaz maioris esset va
loris. oīs respođerūt deauratas
Quib⁹ rex ait. sciebam ego bene

dos talia dicturos. Ut ergo viam
oīs agnoscatis stulticia; voio q
omnes apiantur. z subito ex dāu
ratis exalauit fetor intollerabilis
sed ex alijs odor z splendor. **N**ex
ille est deus. capse deaurate sunt
principes z diuites vite fetidissi
mi. capse pice limite sunt paupes
qui fetidis induti vestibus interi
orem animaz seruant pulcritudi
nem. **H**ec debz esse miseri
cos. Vnde refert Valerius q
daz rex fuit maximus tirannus et
inhumanus. cui⁹ mortem cu oīs
optarent. quedam tam en mulier
maxime deū orabat ut incolmis
seruaretur. Quod cu ille compiēs
iterogauit hui⁹ causam. **R**āndic
Eum essem puella z graue tiran
num paterer eius mortem cupie
baz. cui successit peior z similiter
orabam eius mortem. cui tu tercō
successisti. quem ceteris peiore ex
prior. jdeo timeo ne tibi deterior
succedat. caput meum p tua salu
te deuoueo. Qd ille audiens miseric
icorū est effectus. **A**d idez re
fert Valerius q Solertus legis
latoz iustissimus p in iura legē cō
didit. vt qui adulterium omittet
vtrōqz oculo priuareetur. in quod
crimē filius eius cecidit. cui⁹ pri
uationem oculorū ciues non pmis
tebant. Quorum precibus pater
deuictus se priuavit oculo ppio
z filium alio ut sic iusticiam per
misericordiam temperaret. **I**te
ad idem. Legitur in libro dyalo.

Gregorij q̄ quidam rex rapt⁹ ad iudicium vñdit ḡuissima pena torqueri iudices ⁊ rectores. q̄ fuēt imisericordes erga suos subditos.

I Heptimo requirit⁹ q̄ sit beiuosus. vñ refert Guetomus q̄ Tyc⁹ impator attēdēs q̄ nihil bñficio ruz de tota die amicis p̄stitiss⁹ dixit. Q, talem diem sibi esse pditā reputarz. de quo cū reprehendētur q̄ nimis erat temuolus otra suā magnificientiam rñdit q̄ non oportet quēcūqz a vñbo vel vultu p̄m̄cipis tristem recedere. quia talē oportet esse impatorēm subditis q̄lem sibi sine imperio exoptass⁹.

II Octavo debz esse discret⁹. refert Josephus tanta discretione vñsus est circa mutatōnem officia liū vt eos nisi raro imutarz. Tali exemplo motus. Quidam vulneratus iacebat in via semimortu⁹ innumeris muscis occupat⁹ q̄s a se nō repellebat. Ēū aut̄ quidam inde transiēs credēt ēū nō posse defendere ab eis p̄ imbecillitate ille muscas remouit. Eui ille nō cuisti mihi q̄ iste iam plene erat sanguine. jdeo mī⁹ molestabant nam noue supuemētes ampli⁹ metor̄bunt. Vulnerat⁹ ille stat⁹ est pauper⁹. musce plene sanguine sunt officiales impigunt ex eorū dep̄datōnib⁹. qui vbi citius mutatur succedūt sibi peiores ⁊ vacui qui maiores exactōnes extorquēt.

III Nono debz esse diligēs. vñ refert justinus q̄ Longinus legis

latoz fecit leges hoēstissimas. q̄s cum diligent⁹ obſuaret vt a ceteris obſuarentur rogatus est a p̄pto vt circa leges aliqd imūtaret. Qui attendēs aliter nō posse euadē. pm̄isit vt eas i suo regresu temparet ad placitum. qui idone frangerētur leges elegit ppe tūm exilium. vñbi in alia ciuitate moriēs. precepit ossa sua in mare proiici.

IV Decimo debz esse prouidus. vñ refert Barlaam q̄ in quadaz ciuitate osuetudo erat vt sibi assumerēt exeraneū in regez. oīno ignar⁹ consuetudib⁹ ciuitatis. cui potestatē tribuebāt facie. di absqz omni timore om̄e qđ sibi placēt p̄ totum annū. eo sic in deſicijs ⁊ desiderijs viuente. subito anno completo ciues illi⁹ ciuitatis iruebāt in eum. quē stola regia expoliātes ēū p̄ totā ciuitatē trupiebant. ⁊ sic nudū exulantes in insulam trāsmittebāt. vñbi cibo ⁊ vestitu carens p̄ afflictōne ⁊ miseria moriebāt. Que oīa quidam regnatur⁹ eis p̄sciuit. Appendēs p̄uidit sibi & necessarijs. ⁊ sic ceteri in insula miserie pdētūr. Ei uitas est mund⁹. ciues clici. rex ē homo. insula diuinū iudiciū.

V idem. Un⁹ refert p̄i Alphonsus q̄ quidaz diues saccū pdidit plenum floremis in qđ erat spens aureus. Ēū aut̄ effz precomizatū q̄ cūqz eum inueniret darentur sibi centum talenta. vñ eum quidam paup. repiens in presentia regis

Gallus

eum adduxit. **D**ives autem dolens de centum talentis sibi datus icepit paupem de furto arguere. asserens quod in sacco erat duo spentes aurei. Et quod omnes erant per diuite accusabant ostenter paupem regi. **Q**ui eorum ognita malitia tradidit dicens. quod hic dives verax sit credendus est. quod tot sustentatores habent. **H**icitur quod hic paup verax sit et iustus credendum est etiam. quod cum tanta inuenisset noluit sibi retinere cum possit. sed omnia libere tradidit. et ideo iste saccus non est huius divitis. quod non sunt duo spentes sicut habet saccus suus. ideo preconizet ut quicunque sacci sunt iumentum in quo sunt duo spentes sibi restituta. **T**unc dives defusus in omnem presentia patet causa sua malicia. dimisit pauperi licite centum talenta. **N**undecimo debet esse liberalis. **V**nus refert Tullius quod quidae amensibus denunciavit per te publicam se habere salubre osilium. ideo petivit sibi dari auditorem et datus ei tres stotiles. qui dixit. **N**auis lacedemomorum applicuit. cum multis quam retinere facile est. quod consilium se audiuisse dixit putile. sed in honestum consilio et principi retulit. cum principiis et rectiorum virtutis non sit rapina. sed potius liberalitas.

Item ad ideam. **R**efert Seneca quod regi macedonum occurrit ioculator talentum ab eo petens. cui rex plus petis quod meatis. cum aut ille peteret denarium. rex ait. Non pet-

tisti donum quod debebat dari per regem. **E**cceque principes instar est pro numero. tradidit. **L**iberalitas regis dicitur extenderem omni diligentem bonum continueret quod tales magis nocet. eis dare est malum nutritre. **I**tem ad idem. **R**efert Petrus damianus. quod mortuo quodam comite bone fame et vite innocentis sum in dictum homini. **H**uc quidam religiosus vidit in somno gradu cuiusdam scale quod erat erecta inter ardentes fauillas. de cuius quolibet gradu ad eum ascenderat nouus genus pene et hoc propter suam impietatem et auariciam ut audiuit. non quod ipse talia omisisset. sed unus qui processione sui generis erat decimus. **D**uodecimo debet esse sobrius. **V**nus refert Helimodus quod Episcopus beluacensis probus nomine precepit cuidam religioso ut eum exercaret ad missam matutinalē. quem in crastino dormientem reperiens exercitauit dicens. **D**ñe iam passerem surrexerunt ad benedicendum deum et vos adhuc in lecto iacetis. ad cuius vocem ille indigens tradidit. **V**ade miser et interfice pediculos tuos. Qui ille subiudendo tradidens dixit. **V**ide tu prius ne interficiant te per mes tui. quod meos iam interfeci. quod confusus veniam postulauit. **I**tez ad ideam. **R**efert Helimodus quod cum tirannus quidam prefectus ad bellum iam equum ascendisset. quendam viadua apprehenso eius pede iusticiam sibi fieri postulauit miserabiliter de occisoribus filiis sui. **T**unc princeps

Satis faciam tibi cū rediero. Tūc illa. Quid erit dñe si nō redieris. Tunc ille. Successor meus faciet Tūc illa. Unde sciē potero q̄ ille faciet. Tu em̄ debitor me⁹ es; & si ille bñficerit quid tibi pficit ille p se erit. nec liberabit te iusticia aliena. Qui descendens de equo & examinata cā reddit iusticiam

De Bello

Bellum debet hie aliquas bonas cōditiones. Primo requiritur q̄ sit iustū. Legitur in libro de vij. domis spūss. Quidam habuit hereditatez valde dilecta. quā sibi abstulit fraudulent⁹ & malicōsus. Num autē nego cū deducētur coram rege & liti- garēt ad iniucicem ex pcepto regis duo pugiles eligūtur & cui⁹ vtus ess; fortior illi hereditas donare⁹ eur. Cū igit⁹ pugnent iuicez pugil iniuste alium p̄cipitavit & sub se eum opp̄imens. tamdiu em̄ te nuit ut putaret mortuus. Cū autē p dolore clamaret iustus respiciens suuz pugilem sic oppressuz cū dolore clamanit. Cui⁹ vocem sub audiens q̄ suus pugil credebatur mortu⁹ eleuās oculos & aures ad uerarij at̄ripiens versa vice esse sibi subiecit & vicit & restituta hereditate regi pauperi ad xp̄ia cu⁹ gaudio est reuersus. Hēditas illa est vita sanctor̄ exhedatus autē est hō viator jūdex vero est deus

p̄. sed nequitosus & mal⁹ aduer- sarī est diabolus. pugil hoīs fuit xp̄s. pugil diaboli concupiscētia carnis. xp̄s vulnerat⁹ dep̄imetur & suppōmt⁹ sed tandem victor carnis efficitur & calcato pētō hoīez restituit pristine libertati. **H**e cundo deb̄t esse discretū. **A**refert Quetom⁹ q̄ cesar Augustus sic stricte recipiebat bella. nisi emō- limentū ess; maius damno futaro. Vñ p̄ponebat tale exemplū. Qui- dam piscator pescari voluit cū ha- mo aureo. Cū autē rumperetur in pescatione dixit intra se. Heu quō fui fatuus. q̄ non dgnoui q̄ tāra pesciū captura nō potat restituē- bami fracturā & pditione. Nam⁹ aureus sunt discrete p̄sonae vel iu- sticia & q̄ captura cuiuscunq; rei tempalis non attingit ad valores iusticie vel p̄sonae. **I**tez ad idē. **A**refert Helimādus q̄ Alexāder nō iuuenes robustos sed veteres & magistros eligebat ad bellum. ut nō fugam sed victoriam cogi- tarent. **I**tem ad hem. **A**refert Helimandus q̄ Heinricus im- patio audiens missam cum mira- bili deuotōne audiuuit magnā ef- fusionē sanguinis & magnū bellū immere inter gētes cuiusdaꝝ epi & cuiusdam abbatis. Cūq; rogare tur ut se iterponēt tanto malo & tam magno piculo. rñdit. Virtus dei non potest dimitti ppter mī- scrotōnem act⁹ hoīm. Cōuict⁹ autē p̄cibus illor̄ & restitutiā pace. vox